

L'herència cultural de Llorenç Villalonga

Recentment s'ha constituït a Binissalem (Mallorca) la Fundació Llorenç Villalonga gràcies a la generositat de Josep Zaforteza i Calvet, hereu de l'escriptor. En entrevista concedida a EL TEMPS evoca la figura de Llorenç Villalonga i explica què serà la Fundació.

Josep Zaforteza va ser l'advocat de Villalonga des de principis dels anys seixanta, a més de tenir amb ell relacions familiars ja que un oncle seu estudià amb Villalonga i en fou gran amic. Aquestes dues circumstàncies han fet que Zaforteza conegui perfectament el Villalonga dels darrers anys.

—*¿Quin fou el seu tracte amb Villalonga?*

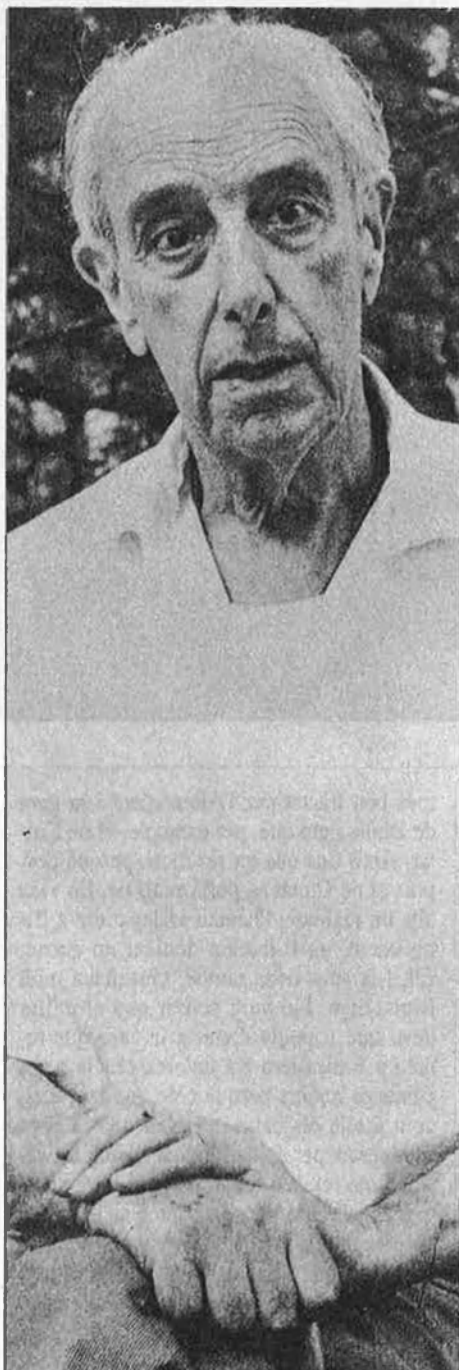
—El vaig tractar molt durant els darrers anys de la seva vida. Van ser els anys en que la seva salut va decaure. Va ser quan la gent va deixar d'anar per ca seva perquè ell patia molt per tot. Tenia arteriosclerosi i a vegades la dicció li tornava una mica lenta i ell se n'adonava a les tertúles literàries, i de metges. Al final es va retraure molt a ca seva. Pens que el motiu pel qual van decaure les tertúles a ca seva va ser perquè el seu estat de salut va declinar, i la gent ja no hi anava amb la intensitat d'un temps.

—*¿Com era la relació de Villalonga amb el món cultural de Ciutat?*

—Molt intensa. Ell va tenir durant molt anys unes tertúles on anaven els joves que es dedicaven a la literatura, els quals li puc anomenar a pesar del perill de caure en alguna omisió, sempre molt lamentable: anaven molt per ca seva Jaume Vidal Alcover, Guillem Frontera, Jaume Pomar, Josep Melià, Josep Antoni Grimalt, Andreu Ferrer... sé cert que me'n deix tres o quatre. Ell veia valors literaris en Andreu Ferrer, Josep Melià, Jaume Pomar, J.A. Grimalt, Baltasar Porcel... amb els quals disfrutava de discutir, moltes vegades de forma molt seriosa però sempre amb cordialitat i amistat.

—*¿I pel que fa a les seves relacions amb el món polític?*

—Els darrers vint anys de la seva vida va estar completament separat. D'abans, de jove, no ho sé. Sí que puc dir que sempre em deia si el volia acompanyar a vota. No se'n perdé cap de votació. Però del món oficial,

Llorenç Villalonga.

polític, en vivia totalment apartat. Quan el Ministeri li donà el Premi Nacional de Literatura i el convidaren a anar a Madrid a recollir-lo, ell digué que no es trobava bé de salut i ens comentà: "quines coses, haver-me'n d'anar a Madrid per a recollir un premi literari...". Vull dir amb això que el món oficial li llenegava una mica, per no dir que li llenegava del tot.

—*A més de tractar els cercles literaris mallorquins ¿no es relacionà també amb persones de Catalunya?*

—Ell va tenir una relació literària molt intensa amb Salvador Espriu. D'Espriu va rebre més d'un centenar de cartes, tenien una relació jo diria que cordialíssima. A penes va haver mort Don Llorenç, Espriu va escriure a Donya Teresa (la viuda) demanant-li que es destruïssin les cartes que li havia escrit. La viuda me'n va parlar i jo li vaig dir que això eren assumptes molt personals i que era favorable a atendre la petició d'Espriu perquè quan es fa una petició així els seus motius deu tenir... Supòs que a vegades es poden comentar articles o llibres d'altres persones que es podrien sentir ferides si es publiquen. Donya Teresa i jo arrellegàrem totes les cartes i ella en persona les cremà.

Li comunicà per carta a Espriu i ell contestà amb tres distintes cartes agraint a Donya Teresa el gest.

Amb gent de Catalunya en tenia poca, de relació. Jo he cercat, perquè algú m'ho demanà, si havia rebut cartes de Mercè Rodoreda, i no n'he trobat cap, la qual cosa no vol dir que per ventura qualche dia no en trobem alguna dins algun calaix o carpeta. Sí que n'he trobat de Joan Sales i de la seva viuda Núria Folch, però de més gent no en va tenir. O, millor dit, que de moment jo no he trobat.

—*¿Com visqué Villalonga els canvis polítics després de la mort de Franco?*

—Aquests canvis li xocaven molt, veia com tot canviava tan ràpidament... Hem de tenir en compte que això passava a partir del 75 i ell ja tenia 78 anys. Ho tenia mal

Casa de llorenç Villalonga a Palma.

d'entendre. Com he dit ell anava a votar, i inclús l'autonomia la veia bé, amb simpatia, però la política en general no era la seva curolla. Quan jo em vaig presentar a les eleccions per UCD, va ser quasi un trauma: no va estar gens content i m'ho va dir: "Pep, no t'has de ficar en política, que no et pot dur res de bo". Venc a dir que a la política ell la veia amb molta llunyania.

—*¿Deixà en el testament la creació d'una Fundació?*

—No, en absolut. Ell, quan va veure que s'agreujava, va fer un nou testament en el qual va fer hereva universal la seva dona, Donya Teresa, amb una substitució respecte a l'obra literària de la qual instituïa com a hereva la seva dona, si bé m'anomenava a mi hereu quan faltàs ella. Sempre que aquesta no hagués disposat de l'obra i dels drets.

El que va passar és que ell va ser molt

més ben tractat per l'Ajuntament i la gent de Binissalem que, per exemple, el de Ciutat. Això fins que va ser mort, perquè després el de Ciutat es portà molt bé. En vida allà on realment l'havien afalagat era a Binissalem, on li havien dedicat un carrer. Ell, i la seva dona també, s'estimava molt Binissalem. I jo vaig pensar que el millor destí que li podia donar a la casa que tenien a Binissalem era una residència per a persones majors perquè crec que tant a ell com a ella els hauria satisfet que la seva casa servís per a una finalitat social. La casa manté sense tocar el despatx-biblioteca, una capella i la part exterior, i això ha donat peu que la Fundació es pogués domiciliar aquí. I així es va fer la Fundació a la qual, si el Patronat ho aprova, tenc pensat dur la biblioteca que tenia a Ciutat, com també objectes personals.

Finalment, el senyor Zaforteza explica la

importància que ha tengut la Universitat: "va tenir una importància decisiva dins la Fundació", com també l'Ajuntament de Binissalem. Entre les dues institucions i ell "ha existit una entesa total des del primer moment" per a crear la Fundació Villalonga. Està segur Josep Zaforteza que, a pesar de nèixer sense diners, a la Fundació "no li mancaran els doblers necessaris per a anar endavant". Respecte a l'existència d'un diari de Villalonga, explica l'anècdota: "En una ocasió un dels meus fills li digué que a veure per què no deixava unes dades biogràfiques perquè el dia de demà ajudassin a escriure una biografia sense incórrer en errors. I ell respongué que "ho escriuré i t'ho regalaré a tu". I així va ser. Això, per tant, més que un diari, que no ho és, pot servir per a apuntalar una biografia, que m'agradaria molt que s'escrivís.

Miquel Payeras